

Cercetarea în industria națională de securitate. Starea de fapt și perspective

Cercetarea în România fost organizată înainte de anul 1989 pe baza principiului că țara noastră este capabilă să-si dezvolte singură resursele de inovare/cercetare/proiectare care să servească inclusiv dezvoltării militare a României. Acest principiu a generat o structura organizatorică orizontală compusă din complexe industriale, având în jurul lor un număr apreciabil de centre de cercetare care trebuiau să ofere soluții de cercetare-dezvoltare industriei de specialitate. Aceste soluții vizau și o paletă largă de produse și sisteme militare, pornind de la muniții, armament de infanterie, tancuri, transportoare amfibii blindate, sisteme de comunicații, radare, avioane de vânătoare și antrenament etc. Diversitatea industrială a generat nevoia de import de know-how pentru a putea rămâne pe piață, iar tocmai acest lucru a fost neglijat, conducând la stagnare, cercetarea științifică militară de la acea vreme fiind obligată să se alinieze principiilor politice de reducere a achizițiilor de echipamente și materiale de înaltă tehnologie din import. Adoptarea deciziei de dezvoltare a unui sistem închis de cercetare, a condus la limitarea generării de valoare adăugată, bazată doar pe accesul limitat la reviste și documentații externe. Totuși, un număr redus de echipe de cercetare au beneficiat de sprijin financiar și documentar pentru cercetări de vârf în domeniul echipamentelor destinate exclusiv uzului de către structurile speciale ale statului.

După anul 1989, capacitățile naționale de cercetare, inclusiv cele de cercetare științifică militară, denumită de acum cercetare de securitate, au suferit reduceri majore atât prin prisma plecării unor cercetători de valoare spre instituții similare din străinătate, cât și a reducerii drastice a comenzilor către societățile comerciale din industria de profil. Inducerea ideii că produsele militare și speciale din import sunt mai competitive decât cele din producția internă a condus atât la creșterea cheltuielilor de achiziții, cât și la diminuarea drastică a fondurilor alocate cercetării de securitate. Tânăra industrie privată românească, aceea a IMM-urilor încearcă să se impună pe piața cercetării de securitate prin accesarea fondurilor europene și dezvoltarea de proiecte în cooperare cu parteneri externi de prestigiu.

Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014-2020 precizează că ”se poate trage concluzia că România nu are destui cercetători, lipsește masa critică de resurse umane pentru dezvoltarea unor domenii promițătoare și, în mod special, pentru cercetarea și inovarea interdisciplinară. Mobilitatea intra- și intersectorială este limitată, având un impact nedorit asupra circulației cunoștințelor tehnice și inovării. Sectorul cercetare-dezvoltare, inclusiv cel de securitate, este subdimensionat, atât datorită finanțării reduse, cât și datorită faptului că nu este stimulată suficient și nici nu stimulează alte sectoare economice. Sectorul CD se dovedește slab conectat, atât cu mediul de afaceri, cât și cu publicul în general”, inclusiv cu mediul academic.

Dezbaterile de astăzi își propun evaluarea stadiului actual și a perspectivelor de dezvoltare a cercetării de securitate prin prisma strategiilor naționale în vigoare (Strategia națională de apărare a țării perioada 2015 - 2019, Strategia de ordine și siguranță publică perioada 2015 - 2019, Strategia de informații pentru perioada 2015 - 2019, Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014-2020).

Perspectivile, vizează, fără a se limita, următoarele aspecte:

- apropierea cercetării de "business" și de nevoile reale ale Sistemului de apărare, ordine publică și siguranță națională,
- creșterea finanțării, încurajarea participărilor în proiecte cu parteneri externi,
- încurajarea participării la stagii de pregătire cu parteneri externi, cu alte organizații de cercetare cu preocupări similare din țară;
- participarea în comun cu industria la evenimente comerciale și tehnico științifice.